

1920 йил декабр охирларида машхур муаллим ва мухаррирларимиздан Шокирхоний ўртоқ дунёдан ўтди. Бу киши ўзининг калами билан танилган бир кишидир. Бу кишининг шеърлари Оренбургда чиқадиргон «Шўро» мажалласида ва Туркистон газеталарида босилар эди.

Инкилобдан бурун Фарғонада муаллимлик қилгон, инкилоб бошларинда ўзининг мақолалари билан Фарғона газеталарини беаган. «Ким қози бўлсун?» деган асарини шунда ёзгон. Ҳукумат ишчилар қўлига ўтгандан кейин Самарқандга келиб меҳнатқашлар газетасига мухаррирлик қилиб, ёзгон мақолалари билан халқни ўзига жалб қилгон. Шу чоғларда «Сўсийизм нимадир?» деган асарини ёзгон. Қурама­ларда ва дорулмуаллиминда муаллимлик қилгон. «Турк тилининг усули таълими» деган китобини ёзгон. Аскарлик вақтинда сил қасалига йўлуқгон. Бора-бора шу қасали қучайиб, иш қилолмас даражага келиб, Дизахга боргон ва Дизах қасалхонасида уч ой қамаси ётгондан кейин дунёдан ўтган.

Шокир­али Мухторийнинг хизматлари го­ят тақдирдир. Ўз қасалининг ёйилғонига қарамасдан қеча-қундуз ишлади, тиришди, ўзининг ақлидан бир неча йил бурун ўлишга сабаб бўлди. Шокир­али Мухторий оддий бир мухаррир, анчайин бир муаллим эди. Лекин бизга — қорни билан юрагини айира олмайтургон туркистонлиларга — фарқли бир киши эди.

У ўл­гач уни ўрнига қолатургон бир муаллим, у қет­гач, ўрнини босатургон бир мухаррир қолмаслиги учун топилмас бир киши эди.

Ай буюқ ишчи! Тинч ёт сағанангда, сенинг қилгон хизматларинг эсдан қикмас, сенинг қекқан захматларинг унутилмас. Сен ўз бўйнингга юқланган вази­фангни адо қилдинг. Қошки сендек қишиларимиз бир неча бўлса эди. Ўзининг кейин қолгон халқи учун умридан қечатургон қишилар қошки топилса эди. У вақт сенинг тутган йўлинг очикрoқ бўлар эди. Тикилган юлдузингга тезроқ етишар эдик. Хар қолда сен шухратлисан.

Мақола «Меҳнатқашлар товуши» газетасининг 1921 йил 12 феврал сонида босилган.